

Sygn. akt I Ca 164/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSR (del.) Magdalena Kościarz

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2014 r. w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku Gminy M. Z.

z udziałem (...) Spółdzielnia (...) w Z., Skarbu Państwa – Wojewody (...)

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 27 lutego 2014 r. sygn. akt I Ns 189/13

postanawia:

1) oddalić apelację;

2) zasądzić od Gminy M. Z. (...) na rzecz (...)” (...) Spółdzielni (...) w Z. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 27 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w sprawie z wniosku Gminy M. Z. z udziałem Skarbu Państwa- Wojewody (...) oraz (...) w Z. stwierdził, że spadek po G. S. zmarłym dnia 3 marca 1902 r. w Z. - ostatnim stałym miejscu zamieszkania na podstawie ustawy nabyły dzieci spadkodawcy i R.-Ł.: I. S., oraz C. G. z domu S., po 1/2 (jednej drugiej) części każde z nich, a spadek po R.-Ł. S. zmarłej dnia 25 stycznia 1923 r. w Z. - ostatnim stałym miejscu zamieszkania na podstawie ustawy nabyły dzieci spadkodawczyni i G.: I. S. oraz C. G. z domu S., po 1/2 (jednej drugiej) części każde z nich i ustalił, że koszty postępowania sądowego ponoszą zainteresowani w zakresie dotychczas przez nich wydatkowanym.

Powyższy rozstrzygnięcie zapadło na podstawie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy, które Sąd Odwoławczy w pełni podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że:

G. S. zmarł w dniu 1 marca 1902 r. w Z.. Ostatnio na stałe zamieszkiwał w Z.. W dacie śmierci postawił po sobie żonę R. – Ł. S., córkę C. oraz syna I.. W dniu 25 stycznia 1923 r. w Z. zmarła mieszkająca tamże na stałe R. – Ł. S.. W dacie śmierci była wdową. Postawiła po sobie C. G. oraz syna I. S..

Dokonując rozważań prawnych, w tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy stwierdził, że w dacie śmierci G. S. na terenie Z. należącej do ziem zaboru rosyjskiego obowiązywała ustawa z dnia 21 marca 1804 r - K. N. z 1925 roku normująca sprawy spadkowe. Powyższy akt prawny z mocy art. 27 ust. 1 w zw. z art. 1 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 roku o prawie prywatnym dla stosunków prywatnych wewnętrznych (Dz.U. Nr 101 poz. 580 z 1926 r ze zm.) obowiązywał także w odniesieniu do R. - Ł. S., zmarłej w 1923 roku w Z. tj. po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Zgodnie z treścią art. 718 KN spadek otwierał się z chwilą śmierci naturalnej lub cywilnej spadkodawcy. W przypadku gdy spadkodawca nie pozostawił testamentu powołanymi do dziedziczenia z mocy ustawy były w pierwszej kolejności dzieci spadkodawcy pochodzące z małżeństwa, które dziedziczyły w częściach równych (art.731 KN, art.745 KN, art.767 KN i art. 756 KN). Przyjęcie spadku dokonane przez któregokolwiek ze znanych spadkobierców wyraźnie lub w sposób dorozumiany wykluczało możliwość uznania spadku za bezdziedziczny (art. 778 KN i art. 811 KN).

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy poniósł, iż jak wynika z okoliczności przedmiotowej sprawy zarówno G. S. jak i jego żona R. S., zmarli pozostawiając po sobie dwójkę dzieci pochodzących z małżeństwa – I. i C.. Jednocześnie w 1933 roku prawa do spadku swoje i swojej siostry zameldował syn spadkodawców, poprzez sporządzenie dokumentu urzędowego - wpisu w rep. H.. Nr (...). W tym stanie rzeczy spadek, w dacie wejścia w życie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – przepisy wprowadzające kodeksu cywilny, nie był spadkiem bezdziedzicznym w rozumieniu art. LIV., co uzasadniałoby dziedziczenie Skarbu Państwa. Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 677 k.p.c. Sąd pierwszej instancji orzekł, że spadek po G. S. oraz R. - Ł. S. nabyły na podstawie ustawy ich dzieci w częściach równych.

O kosztach Sąd Rejonowy rozstrzygnął po myśli art. 520 § 1 k.p.c.

Od powyższego postanowienia apelację wniósł pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie:

a) art. 731, art. 745, art.767, art. 756 Kodeksu N. poprzez błędną wykładnię i ustalenie, iż spadek po G. S. zmarłym dnia 03.03.1902 r. i R. - Ł. S. zmarłej dnia 25.01.1923 r. nabyły dzieci spadkodawców - I. S. i C. G. z domu S., po ½ części każde z nich,

b) art. 4 ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2011 r. Nr 212 poz. 1264 z późn. zm.) poprzez jego niezastosowanie,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 670 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że dokument w postaci kopii wniosku nr 62 z 1933 I. S. znajdującego się na stronie 108 - 108v rep. hip. (...) jest wystarczający dla wykazania pokrewieństwa C. G. z domu S. w stosunku do spadkodawców, uprawnającego do dziedziczenia ustawowego,

b) art. 256 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niezażądanie tłumaczenia przysięgłego dokumentu w postaci kopii wypisu aktu urodzenia I. S. Nr 44 z 1881 r. oznaczonej jako strona 109. rep. hip. nr (...).

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie nabycia spadku po G. S. i R. - Ł. S. przez spadkobierców, których prawa do spadku zostały wykazane, oraz zasądzenie od uczestnika postępowania (...) w Z. na rzecz wnioskodawcy Gminy M. Z. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie. Wbrew bowiem zarzutom skarżącej Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń wydał prawidłowe rozstrzygnięcie.

W szczególności nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa procesowego w postaci art. 670 k.p.c. (apelująca wskazała 670 § 1 k.p.c.), który stanowi, że sąd z urzędu bada kto jest spadkobiercą. Zgodnie natomiast z art. 677 § 1 k.p.c., sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów.

Z przytoczonych unormowań wynika, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku rola sądu jest determinowana ustawowym obowiązkiem działania z urzędu, a rozstrzygnięcie zapada bez względu na wnioski stron, lecz stosownie do wyników postępowania dowodowego oraz norm prawa materialnego, znajdujących zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 129/09, nie publ. i z dnia 9 września 2011 r., I CSK 12/11, nie publ.). Oznacza to, że związanie sądu twierdzeniami wniosku dotyczy tylko osoby spadkodawcy, a w pozostałym zakresie sąd spadku ma pełną swobodę orzekania, wyznaczoną jedynie normami prawa materialnego oraz wynikami przeprowadzonego postępowania dowodowego. Jeżeli sąd uzna, że zgłoszone dowody nie są wystarczające dla wypełnienia obowiązków ciążących na nim z mocy art. 670 k.p.c., może nałożyć na uczestnika określone obowiązki dowodowe, egzekwować ich wykonanie, a w razie potrzeby zastosować konsekwencje procesowe ich niewykonania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 129/09, nie publ.).

Trzeba jednak podkreślić, że art. 670 k.p.c. nie zwalnia uczestników postępowania od obowiązku wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, w postępowaniu tym bowiem ma zastosowanie art. 232 zd. pierwsze k.p.c. Na uczestniku, który podniósł fakt lub zarzut, spoczywa zatem także ciężar udowodnienia jego prawdziwości (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 38/98, nie publ., z dnia 26 stycznia 1999 r., III CKN 134/98, nie publ. i z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 420/02, IC 2004, nr 10, s. 41). Artykuł 670 k.p.c. nie wyłącza też stosowania przez sąd drugiej instancji art. 381 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2002 r., IV CK 178/02, OSNC 2004, Nr 2, poz. 25 i z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 420/02 oraz postanowienie z dnia 8 listopada 2012 r. I CSK 163/12).

W przedmiotowej sprawie zgodnie z treścią art. 670 k.p.c. Sąd z urzędu ustalał kto jest spadkobiercą po G. S.i R.– Ł. S., w oparciu o dokumenty zawarte w repertorium hipotecznym, nr 89 w postaci kopii aktów zejścia spadkodawców, kopii aktu urodzenia I. S.i jego wniosku z 28 lutego 1933 r. dotyczącego ujawnienia jego praw spadkowych i jego siostry C. G.z S.do nieruchomości rodziców. Przy braku dowodów przeciwnych oraz zaprzeczenia, a wręcz bierności ze strony wnioskodawcy, brak było uzasadnionych podstaw, aby wyłączyć z dziedziczenia córkę spadkodawców z tego tylko powodu, że nie załączono aktu jej urodzenia. Trudno bowiem logicznie wyjaśnić jaki cel miałyby jej brat I. S., aby zgłosić jej prawa do spadku, w sytuacji kiedy nie byłaby do tego uprawniona. Na uwagę zasługuje także znaczna odległość czasowa dotycząca zarówno spadkodawców jak i spadkobierców oraz ewentualne trudności z odnalezieniem aktów stanu cywilnego C. G.zważywszy na przybliżoną datę jej urodzenia koniec XIX wieku, mając na uwadze, że brak I.urodził się w (...)r. a w (...)r. jego siostra był już wdową.

Przywołane przez apelującą postanowienie Sądu Najwyższego z 31 marca 2006 r. IV CSK 103/2005 zawiera pogląd odmienny, jednak zostało wydane w zupełnie innym stanie faktycznym, kiedy istniał spór pomiędzy dalszymi spadkobiercami.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia art. 256 k.p.c. polegający na ustaleniu jako spadkobiercy I. S. na podstawie aktu urodzenia sporządzonego w języku rosyjskim. W myśl tego przepisu Sąd może zażądać tłumaczenia dokumentu złożonego w języku obcym, ale nie musi. Wnioskodawczyni nie podnosiła na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, że treść dokumentu jest dla niej niezrozumiała, nie złożyła takiego wniosku także w apelacji. Natomiast sąd obu instancji nie miały problemów z jego odczytaniem.

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 4 ustawy z 29 września 1986 r. prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. nr 212 poz. 1264 poprzez jego niezastosowanie Sąd Okręgowy co do zasady podziela pogląd, że pokrewieństwo winno być wykazywane za pomocą aktów stanu cywilnego i w przedmiotowej sprawie Sąd tak uczynił za wyjątkiem praw do spadku C. G., ale okoliczność ta została już szczegółowo wyjaśniona w rozważaniach powyżej.

W związku z niepodzieleniem zarzutów prawa procesowego brak jest także do uwzględnienia zarzutu naruszenia prawa materialnego – art. . 731, art. 745, art.767, art. 756 Kodeksu Napoleona, ponieważ Sąd Rejonowy zastał prawidłowy porządek dziedziczenia , obowiązujący w dacie otwarcia spadków obu spadkodawców.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy apelację oddalił na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. obciążając nimi apelującą Co do zasady w postępowaniu nieprocesowym koszty ponoszą strony w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie, ale już na etapie postępowania apelacyjnego obowiązek poniesienia kosztów obciąża tego uczestnika, którego wnioski zostały oddalone.